

**Partit tal-Faqar u Ġustizzja Soċjali**

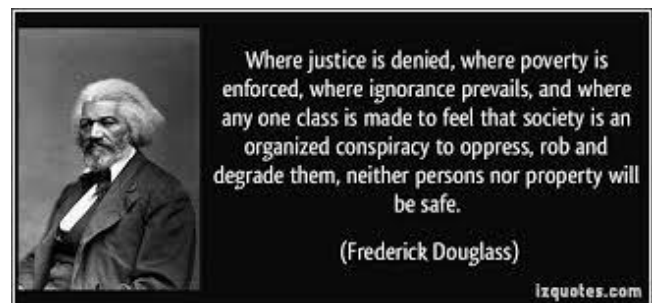
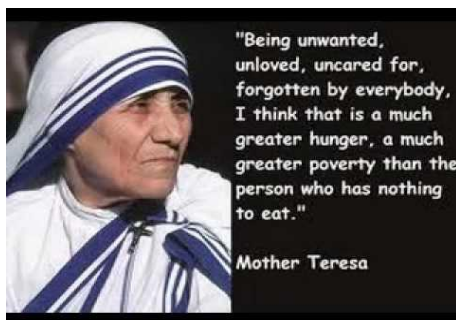
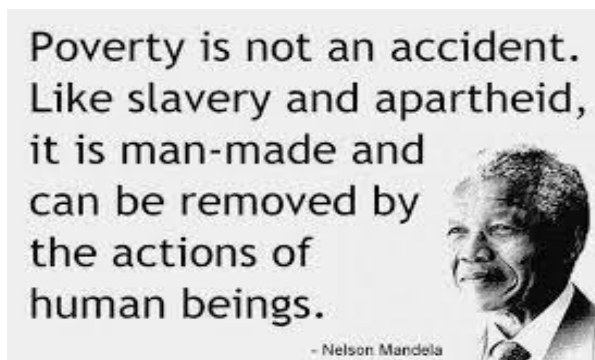
**(F.Ġ.S)**



**Flimkien niġbdu ħabel wieħed!**

## Kelmtejn qabel

Bħala partit tal-Faqar Ġustizzija Soċjali (F.Ġ.S) qed inressqu quddiem il-Parlament taż-Żgħażaġh proposti li wasalna għalihom minn tiftix li għamilna flimkien ma *survey* li sar minn fost mitejn u tmien parteċipant/a. Nafu li l-faqar ma twelidx ilbieraħ u dan il-Parlament taż-Żgħażaġh, snin ilu, kien diga ressaq xi proposti rigward il-faqar f'pajjizna b'isem tal-Partit Kunxjenza Soċjali li jien kont parti minnu. F'dan id-dokument se nitkellmu kif nistgħu b'xi mod insolvu l-problema tal-faqar u nġibu aktar għarfien fuq gustizzja soċjali f'pajjizna. Insemmi tliet persunaġġi kbar fl-istorja; Frederick Douglas, Nelson Mandela u Madre Tereza. Din tal-aħħar hadmet fil-qrib mal-faqar u missitu b'idejha, (tant hu hekk li fl-4 ta' Settembru se issir qaddisa). Kif qal politiku Amerikan, Bernie Sanders:, "Ebda persuna li taħdem iktar minn erbghin siegħa fil-ġimgħa m' għandha tgħix fil-faqar." Għalhekk inhegġiġkom li tisimgħu xi preamboli u proposti li se nressqu f'dan id-dokument.



John Marmara'  
(Coordinator)

Matthew Seychell  
(Vici-coordinator)

Martha Maria Falzon  
(Secretary)

# Preamboli

## 1. Familja

- 1.1 Is-Sondaġġ dwar id-Dħul u l-Kundizzjonijiet tal-Għixien li sar fl-2013 wera li 9.5% tal-persuni bdew jgħixu fi djar u familji b'nuqqasijiet materjali.
- 1.2 Ir-rizultati tal-istess sondaġġ juru wkoll li 24% tat-tfal taħt it-18-il sena kienu fir-riskju tal-faqar. Minnhom, dawk li l-aktar kienu f'riskju, b'figura ta' 72.6%, kienu dawk li kienu ġejjin minn familji b'intensità baxxa ta' xogħol. Min-naħa l-oħra, ir-rata ta' tfal fir-riskju ta' faqar li ġejjin minn familji ta' ħames jew aktar persuni kienet dik ta' 28.5%, filwaqt li 45.9% kienu tfal jgħixu ma' ġenitur wieħed. (households, familji li qed irabbu).
- 1.3 Intant, 14.9% tal-persuni b'età ogħla minn 65 sena kienu fir-riskju tal-faqar. (anzjani)
- 1.4 Skont informazzjoni li ngabret mill-familji, 16.7% tat-tfal kienu qed jgħixu fi djar li ma jifilħux iħallsu għal ikla b'laħam, tiġieg, ħut, jew l-ekwivalent veġitarjan tagħhom jum iva u jum le. Il-figura għall-persuni 'l fuq minn 65 sena kienet 10.7%.
- 1.5 Indikatur ieħor kien l-abilita li d-dar tinzamm sħuna fix-xitwa - fejn 22.9% tat-tfal u 23.5% tal-anzjani kienu qed jgħixu f'dar fejn ma jifilħux iħallsu għal dan.
- 1.6 Is-sondaġġ wera wkoll li 11.8% tal-persuni taħt it-18-il sena kienu severament nieqsa materjalment - bil-figura għall-persuni 'l fuq minn 65 sena tkun ta' 7.1%.
- 1.7 Ħafna nisa romol kienu jispicaw jieħdu beneficcji socjali wara 5-6 gimgħat wara l-mewt ta' zwiġhom. Ricentament din il-problema giet indirizzata għax tnaqqset konsiderevolment l-istennija għall-ħruġ ta' dan il-beneficċju.. Meta xi ħadd jisfa armel/a il-bank qiegħed iwaqqaf il-kont temporanju fejn din qed tohloq inkonvinjenza fuq l-armel/a jekk ikun l-uniku kont.

1.8 Il-President ta' Malta, issa Marie-Louise Coleiro Preca, tenniet l-appell tagħha li d-drittijiet tal-bniedem jitgawdew minn kulhadd, mhux biss mill-ftit, u saħqet li l-faqar mhux xi haġa li jagħżel il-bniedem imma li tiġi fuqu minhabba ħafna ċirkostanzi. Appellat ukoll għal *bail-out* imma wkoll taħriġ biex persuni li mtlew bid-dejn jiġu megħjuna finanzjarjament, kif ukoll jiġu mgħallma biex isiru responsabbli.

1.9 Nipproponu li sabiex jitnaqqas b' mod drastiku u saħansitra jiġi abolit il-faqar, il-Gvern għandu jaħdem dejjem iktar ma għaqdiet volontarji li jaħdmu kontra il-faqar filwaqt li jieħu l-irwol li jipprovdi, skont iċ-ċirkunstanza, impjeg lil min ikun fi stat ta faqar, minbarra li jħares li jipprovdi il-bżonnijiet bażiċi ta'persuna, li tkun qegħda fi stat ta faqar.

## 2. Edukazzjoni

- 2.1 Mhux kull persuna li tispicca l-edukazzjoni obbligatorja, tkun kapaċi toħroġ b'edukazzjoni tajba. Xi wħud minnhom lanqas ikunu kapaċi jiktbu u jaqraw sew.
- 2.2 Ħafna studenti li jkollhom familja fir-riskju tal-faqar qed jispiċċaw imorru lura fl-edukazzjoni tagħhom u dan qed iwassal għal aktar faqar fil-familji.
- 2.3 L-edukazzjoni hija waħda minn għadd ta' soluzzjonijiet biex il-bniedem jirnexxielu joħroġ mill-faqar.
- 2.4 Jezistu diversi oqsma edukattivi li jgħinu lill-individwu biex ikompli jistudja wara l-edukazzjoni sekondarja. Ta' min isemmi l-MCAST li toffri korsijiet anki għal min m'għandux l-ezamijiet taċ-ĊES (*O'Levels*) u l-Life Long Learning ukoll. Dawn huma biss uħud mill-istituzzjonijiet post-sekondarji fejn bniedem jista' jkompli jimraħ fil-istudji akkademiċi/vokazzjonali tiegħu jew tagħha.
- 2.5 Minkejja li fl-edukazzjoni l-Gvern jgħin lill-studenti bi stipendji u 'smart card' imma dan iseħħ sa certu livell. Imbagħad meta tasal sa Masters 'il fuq ikollu jħallas l-individwu. Għalkemm, aħna nirrikonoxxu u nfaħħru l-inizjattiva tal-gvernijiet li minn żmien għal żmien, anki permezz ta' fondi Ewropej, jipprovdu lill-iskulari tagħna b'opportunitajiet għal boroż ta' studju.
- 2.6 Hemm bżonn li aktar tfal Maltin ikollhom iċ-ċans jithalltu ma' studenti oħra u jsiru jafu kulturi differenti ta' pajjizi oħra sabiex jikbru fid-diversita' u jżviluppaw bħala persuni sħaħ.

### 3. Xogħol

3.1 Malta għandha l-anqas rata ta' qgħad fl-Unjoni Ewropeja b'4%. Dan jidher minn l-Ewrostat.

3.2 Ix-xogħol huwa dritt u dmir ta' kull bniedem. Dan għandu jithallas b'mod illi l-bniedem ikun jista' jgħix kif jixraq, kemm hu kif ukoll dawk li jiddependu minnu. Sempliċi ftehim personali bejn il-ħaddiem u min iħaddem dwar l-ammont ta' paga li tingħata mhux biżżejjed biex il-paga titqies bħala paga ġusta.

3.3 Il-paga ġusta hija frott legittimu tax-xogħol u m'għandhiex tkun taħt il-livell tal-għajxien deċenti tal-ħaddiem u l-familja tiegħu. Madanakollu, nifhmu wkoll li bħalma l-ħaddiem għandu *dritt* li jitlob u jkollu paga kompatibbli mat-tip u l-ammont ta' xogħol li għandu, hekk ukoll huwa fid-*dmir* li jaħdem u jirrispetta dak is-salarju mitlub. Iżda fl-ebda ħin m'aħna qatt favur l-isfruttament u l-abbuż ta' min irid jibni l-fortuna tiegħu u jgħajjex in-negozju tiegħu minn fuq dahar il-vulnerabbli.

3.4 L-Istat għandu r-responsabbiltà li jiżgura li kull ċittadin jilħaq livell deċenti tal-għajxien billi d-dħul finanzjarju jkopri għallinqas is-servizzi u l-ħtiġijiet essenzjali kollha tal-ħajja.

3.5 Ninsistu biex ix-xogħol prekarju jitwaqqaf. Nafu li għad baqa certi ħaddiema li qed jagħmlu l-istess xogħol jew jaħdmu ma' certi kumpaniji b'paga inqas minn €5 fis-siegħa jew ma jithallsux indaqs.

3.6 Skont l-artiklu tal-Caritas, l-Arcisqof ta' Malta Charles J Scicluna qal li fost oħrajn ġenitur waħdu jrid €766 fix-xahar biex ilaħħaq mal-ispejjeż u jgħix ħajja diċenti. Dan l-ammont huwa kwazi €100 aktar mill-paga minima.

## 4. Saħħa

4.1 Ħafna drabi, ċertu mard kapaci jgib il-faqar. Hemm nies li filli ma kellhom xejn, kienu għaddejjin ħajja komda u normali, u f'daqqa waħda marrdu u spiccaw daħlu fix-xibka tal-faqar. Xiri ta' medicini li ma jingħatawx mill-ispizeriji tal-gvern; vizti għand tobba u speċjalisti; f'każijiet estremi fejn ma teżistix kura lokalment, spejjeż marbutin ma' safar u akkomodazzjoni u l-lista tkompli.

4.2 Il-kartuna r-roza li tgħin lil certi nies li jieħdu medicina b'xejn, qed tigi imgedda kull 4 xhur. Kull min hu elegibbli qed jispicca jmur igeddidha 3 darbiet f'sena. Dan iwassal għal aktar queue bla bżonn.

## **5. Dizabilita' u nies bi htigijiet differenti**

5.1 Id-dizabilita hija sitwazzjoni li l-persuna ma jagħzilx imma tigi fuqu. Din tista tkun mit-twelid jew inkella tinholoq b'incident jew marda. Kawzi ta' dizabbilta insibu dik li soċjali fejn din tkun ikawwzata mis-soċjeta fejn ikun hemm nuqqasijiet li ma jhallux il-persuna tkun indipendenti jew attitudnijiet li jilimitaw il-persuna milli tkun hi. (Nuqqas ta' aċċessibilita' ). Il-mudell mediku huwa fejn il-persuna ikollha limitajiet fejn ikun hemm bżonn ta' mediċina jew interventi mediċi.

5.2 Wieħed ma jstax jara d-dizabilita taħt kappa waħda għax kull dizabilita taffettwa individwi b'mod differenti u kull individwu jadatta għaliha b'modi differenti. Irridu naħdmu biex ikun hawn aktar għarfien u kuxjenza dwar id-dizabilitajiet differenti, kemm dawk li huma vizibbli u oħrajn li ma jidhrux imma li xorta jhallu l-effetti fuq il-persuni u s-socjeta ingenerali.

5.3 L-għarfien waħdu mhuwiex biżżejjed, huwa biss ras il-piramida. Irridu naraw lill-individwi bil-karatteristici tagħhom u nadattaw għalihom. Dan nistgħu nagħmluh billi minflok niffukaw fuq il-kundizzjonijiet/restrizzjonijiet tal-persuna, niffukaw ħidmietna fuq l-abilitajiet tagħha. F'Malta f'dawn l-aħħar snin saru passi importanti 'l quddiem f'dan il-qasam. Jeżistu għaqdiet governattivi u oħrajn privati, ta' volontarjat, mhux-governattivi biex jgħinu.

5.4 Il-Polza nazzjonali għal drittijiet tal-persuni b'dizabilita tagħti drittijiet li jistħoqqilhom lil persuni b'dizabilita fosthom dak tal-privatezza.

5.5 Huwa ferm importanti li l-kodici tal-prattika jigu riveduti minn zmien għal zmien, mill-ogħla sal-inqas grad fis-settur. Naqblu ferm ma' taħrig kontinwu li jingħata lill-impjegati.

5.6 Naqblu li persuni b'dizabilita għandhom dritt għal edukazzjoni xierqa min nies imharrga professjonalment.



- 5.7 Pesuni b'dizabilita m'għandhomx jitwarrbu min nies oħra għalhekk naqblu mal-inkluzjoni fl-iskejjel (politika li ma tkunx tal-isem imma waħda prattikata u mgħixa fost l-edukaturi, il-professjonisti mħaddmin fl-iskejjel, il-ġenituri u l-istudenti). Din l-inkluzjoni ssejjaħ għal aċċessibbiltà usa' f'postijiet tax-xogħol u tad-divertiment. (forms of accessibility)
- 5.8 Nies b' dizabilitajiet partikolari ikollhom bzonn apparat ta' assistenza biex ikunu jistgħu jgħixu ħajja ndipendenti. Hawn diversi għaqdiet li jgħinu izda dan mhux dejjem ikun bizzejjed b'mod speċjali meta l-familja tkun bi dħul baxx.
- 5.9 Il-Gvern qed joħrog b'opportunitajiet biex persuni b'dizabilita ikunu jistgħu jsibu xogħol b'incentivi għal dawk li jhaddmu. Aħna filwaqt li nfaħħru dan il-ġest, nitolbu biex 'il quddiem min iħaddem jagħraf qabel l-inċentiv il-valur awtentiku tal-persuna li se jkun qed iħaddem.

## 6. Immigranti u Multikulturizmu

6.1 Kull sena jigu diversi immigranti gewwa pajjizna. Dawn ikunu nies li qed jaħarbu l-gwerer u gejjin minn pajjizi foqra. Bħala pajjiz, għandna nippruvaw ngħinuhom mir-rizorsi kollha li għandna imma xi kultant mhux dejjem possibbli li nkunu nistghu ngħinuhom minħabba li aħna ngħixu fuq gżira. Ix-xizma li hemm fuq dan is-sugġett, bejn nies li jriduhom u oħrajn li jridu ikeċċuhom, mhix qed tgħin fit-tqassim tal-enerġija u r-rizorsi f'dan ir-rigward. L-immigrazzjoni rregolari hija fenomenu ta' żminijietna u rridu naċċewtah bħala tali.

6.2 Peress li pajjizna sar multikulturali, ħafna refugjati jigu f'pajjizna mingħajr ma jkunu jafu r-regoli ta' pajjizna stess.

## 7. Ligi

7.1 Sfortunatament illum il-ġurnata bosta riċerka turi li l-faqar f'pajjizna qiegħed jżieded. Jekk nagħtu ħarsa lejn riċerka li saret minn 'Joint Employment Report' f'2013 juri biċ-ċà r li l-poverta' f'Malta qedgħa tkompli tikber hekk kif irrizulta li Malta qedgħda fit-tielet post fost daww il-pajjizi fejn hemm żieda ta' poverta.

7.2 Povertà hija meqjusa b'ħala stat fejn ikun qed ibati minn privazzjoni. B'hekk huwa importanti li aħna neżaminaw u naraw dak li huwa meqjuż b'ħala povertà, fosthom; in-nuqqas ta' ikel, akkomodazzjoni t'għejxin, edukazzjoni, saħħa kif ukoll il-livell ta' paga, b'hekk inkunu nistgħu naraw x'soluzzjonijiet hemm bzonn u naddattaw għal pajjizna.

7.3 Madankollu, l-ingustizja soċjali narawha madwarna bosta drabi meta nħossu li hemm nuqqas ta' ugwaljanza, jew f'dan il-każ fejn ikun hemm ligijiet li qed imorru kontra ligijiet oħra jew li għandhom nuqqas ta' prinċipji.

7.4 F'din it-tema se nagħtu ħarsa lejn bosta soluzzjonijiet diversi, bl-għan li b'mezz ta' ligijiet inkomplu ninforzaw mezzi biex inaqqsu kemm il-faqar u kif ukoll l-ingustizja soċjali.

## 8.Survey

8.1 Bħala partit tal-faqar u gustizzja socjali, għamilna survey lil zgħazagħ tal-eta' ta' bejn is-16 u l-35 sena fejn staqsejnihom domandi relatati mal-faqar. Fi zmien gimgħa, irrispondewh madwar 208 zgħazugħ u zagħzugħa.

8.2 Staqsejna jekk il-faqar jezistix u 97.1% (202) qalulna li jezisti. Staqsejna jekk il-gvern hux qed jgħin lil familji li jgħixu fi faqar fejn 51.7% (107) qalu li iva filwaqt li 48.3% (101) qalulna li le.

8.3 Staqsejna ukoll jekk tfal li huma fostered humiex qed jgħixu ħajja aħjar fejn 86.1% (171) qalulna li iva u 13.9% (29) qalulna li le.

8.4 Staqsejna ukoll dwar tfal li ta' 16-il sena joħorgu mingħajr edukazzjoni bazika, jekk hemmx xi għajnuna għalihom u qalulna li 70.7% (147) iva u li 29.3% (61) le.

8.5 Staqsejna ukoll dwar ix-xogħol prekarju, jekk għadux jezisti u qalulna li 88.9% (185) iva u li 11.1% (23) le.

8.6 Staqsejna ukoll dwar jekk taqbelx li għandu jkollna t-tieni pensjoni u qalulna li 82.7% (172) iva u li 17.3% (36) le.

8.7 Waqt is-survey irrizulta li hawn diversi tipi ta faqar. L-aktar li ssem mew huma: Faqar edukattiva, faqar li jithallsu bi l-minimum wage, faqar socjali u anke finanzjarju, arrangamenti bzonnjuzi fi djar, mard, u anke familji li m għandhomx affarijiet bazici.

8.8 Fis-survey irrizulta wkoll li l-gvern għandu jkompli jgħin lil familji fil-bzonn billi jagħti aktar beneficcji lil min hu fil-bzonn.

8.9 Skont dan is-survey, qed jigu proposti li ma nagħtux il-ħuta lin-nies izda nagħtu l-qasba. Dan ifisser li rridu nagħmlu ħilitna biex insaħħu l-edukazzjoni u mhux nagħtu kollox fuq platt tal-fidda. B'edukazzjoni nfissru mhux biss dik akkademika imma anki l-mentalità.

8.10 Skond is-survey, bħala partit qed nipproponu li għandna nippruvaw ngħinu lil refugjati billi naccettawhom fis-socjeta, nedukawhom u noffrulhom post xieraq fejn jgħixu. Irridu nagħtu kas ukoll it-trawmi psikoloġiċi li jkunu ġejjin minnhom, irridu noffru kura ukoll għalihom qabel ma jigu fi stat li jkollhom jigu rikoverati fl-isptar.

8.11 Staqsejna ukoll kif il-politici jistghu jgħinu biex ma jkunx hawn faqar u jkollna gustizzja soċjali. Hargu diversi punti fosthom:

- Għandu jkun hemm screening aktar serju fuq min jieħu l-beneficċji soċjali. Min verament għandu bzonnhom mhux qed igawdi minnhom.
- Iqassmu l-gid aħjar, joħolqu aktar xogħlijiet tajbin, jaraw li ma hemmx abbuzi speċjalment fuq postijiet tax-xogħol u ma toghlix hafna l-hajja – għalfejn il-politiku? L-imsieħba soċjali, l-industrija, in-nies tat-triq fejn huma? Ma jafux li għandhom jimxu fuq l-istess livell ma' kulhadd?
- Li jiprovaw jifmu lil nies li għandhom problemi ekonomiki billi jitkellmu magħhom personalment u jmorru fi djarhom biex jaraw il kundizzjonijiet li qeghdin jgħixu fihom
- tinjorawx li hawn il-faqar għalkemm ma jiriflettix daqshekk sabiħ fuq il-klassi politika, jirifletti iktar hazin meta tinjorawh u ma jsir xejn. Għatu kas nies li jifmu fuq is-suggett mhux mill-konsulenti politici biss
- (hidma fil-komunita, empowerment)
- Li ikollna aktar xogħol u minn jixtieq ikompli jistudja pero ma jistax habba li m'għandux flus biex jgħix il gvern jaghti għajnuna lil dawn in nies
- Irridu ngħinu lill-households iqumu fuq riġlejhomm u jsiru interventi bikrin sabiex ċerti traits u patterns jitkissru anki jekk dan jeħtieġ li zona tiġi ppreferuta minn oħra. Principalmment irridu nimmiraw lejn it-tfal li huma l-iżjed popolazzjoni friskju ta' faqar. Aktar minn hekk irridu nsawwbu sa minn kmieni ċ-ċittadinanza attiva fost iż-żgħażaġh biex huma jkollhom sejha fuq it-tmexxija u l-irwol ta' pajjiżhom fid-deċiżjoni. Irridu ngħallmu fis-sistema edukattiva l-impreditorija sabiex b'hekk jitilgħu individwi ħabrieċa u b'sens ta' inizjattiva. Il-faqar m'huwa qatt se jinqered għal kollox, għax kif rajna f'dawn l-aħħar żminijiet mexa

u ha suriet ohra; madanakollu nistgħu nintervjenu u rridu nisimghu minghand dawk l-entitajiet u l-ghaqdiet li jahdmu fil-faqar kif l-ahjar li nimxu. Il-politika m'ghandhiex tistrieħ waħdanija fuq il-mudell ekonomiku-ta'-profitt. Inhoss li s-Socjal insejnieh hafna. Hsiebna biss x'jghidu fuqna rivisti internazzjonali... Il-politiku għalhekk irid jara kif minn dal-gid li qed jinholoq fi žmienna se jsarrfu f'hidma li minnha se jiekol u jgawdi min l-aktar jehtieg l-ghajjnuna. U dan jigrri mhux b'kemm naraw gwadann fil-voti, iżda b'rieda u kuxjenza safja li dak li qed nagħmlu qed isir mhux għas-saħħa tan-numri u l-voti imma għall-benessri tas-socjetà u t-tajjeb komuni.

# Proposti

## 1. Familji

1.1 Bħala partit tal-Faqar u Ġustizja Soċjali (FGS) aħna qed inresqu xi proposti li ħargu tal-‘Caritas Malta’ li minkejja illi kien hawn titjib fil-benefiċċji soċjali u fl-għajnuniet lil xi kategoriji ta’ familji, għadha tinħass il-ħtieġa urgenti illi:

- tiġi definita mill-ġdid linja ta' faqar nazzjonali aktar realistika billi tingħata definizzjoni aktar wiesgħa tal-faqar li tqis mhux biss id-dhul finanzjarju iżda kemm persuna għandha bżonn rizorsi biex tixtri l-oġġetti u s-servizzi essenzjali għall-familja tagħha;
- tiġi garantita protezzjoni legali, ekonomika, u soċjali lill-familji kollha;
- jingħata aċċess għall-akkomodazzjoni xierqa lill-familji f’qagħda ekonomika prekarja. Dan għandu jkun bi ħlas li jirrifletti l-qagħda ekonomika tal-familja.

1.2 Bħala partit tal-faqar u gustizzja soċjali, nemmnu li l-gvern għandu jkompli jgħin kemm lil anzjani kif ukoll lil familji b rata baxxa. Nemmnu li l-paga minima nazzjonali għandha tizdied.

1.3 Bħala partit, qed nipproponu li jkun hemm bżonn li noħorġu b'idejat godda bħal bank tal-ħin fejn nies b'ċertu ħiliet baziċi bħall- bajjad, mastrudaxxa u oħrajn joffru l-ħinijiet b'xejn. Iżda wkoll nies ta' professjoni bħal tobbi. Simili tal-kampanja nofri li saret fl-2015 fejn tista tkun iktar faċli milhuqa

1.4 Bħala partit, qed nipproponu li jkun hemm Iktar supervizjoni fuq il-ħaddiema, iktar rizorsi, jingħataw korsijiet għal-ħaddiema fuq suggetti bħal empatija, kif tiprotegi lilek innifsek, l-emozzjonijiet u jingħata support ingenerali għall-impjegati minħabba li n-natura tax-xogħol hija diffiċli



1.5 Bħala partit nipproponu li nippromwovu iktar is-servizz tal-fostering u kemm jista jkun naraw li t-tfal ikunu f'ambjent ta' familja. Min jieħu ħsieb lit-tfal anke f'istituti għandu jingħata t-taħriġ meħtieġ.

1.6 Bħala partit, qed nipproponu li l-‘carers’ m'għandhomx jilbsu uniformi minħabba li jafu jidhru aktar superjuri mit-tfal. It-tfal jafu ma jhossuhomx komdi madwarhom u għalhekk ma jitkellmex magħhom għax ma jhossuhomx fuq l-istess livell.

1.8 Bħala partit, qed nipproponu li nagħmlu aggornament tal-korsijiet kollha ezitenti u ninkoragixxu iktar esperjenza personali mat-tfal waqt il-korsijiet – best practices, imħaddmin lokalment ..mhux ġibt il-literature minn barra u ħa ddaħħalha kif inhi f'Malta..

1.9 Bħala partit, qed nipproponu li nagħtu aktar opportunitajiet ta Tagħlim relat ma' Ħiliet għal-ħajja. Jekk il-persuni li jmexxu djar isibu diffikultajiet ikun hemm persuni li lesti li joffru l-għajjnuna u l-fondi ikunu parti mill-home u parti mill-gvern jew inħeggu aktar volontiera għal dawn il-postijiet.

1.10 Bħala partit, qed nipproponu li naraw li dawn id-djar ikollhom post fejn wieħed ikun jista jistudja armat b'dak kollu li hemm bżonn bħal computers addattati ħalli ninkoragixxu li jkomplu jistudjaw.

1.11 Bħala partit, qed nipproponu li noħolqu servizzi fejn ikun hemm persuni li qegħdin hemm biex jisimgħuhom u jgħinuhom bħal Mentors l-aktar għal maz-zgħazagħ Cottonera Resource Centre; Detached Youth Work f'diversi lokalitajiet.

1.12 Bħala partit, qed nipproponu li għaz-zgħazagħ ikun hemm programmi kreattivi fejn jaqsmu l-emozzjonijiet u d-diffikultajiet tagħhom

- 1.13 Bħala partit, qed nipproponu li l-ambjent fejn jgħixu jista' jkun aktar li jilqagħhom billi jzejnuh huma b'dak li kapaci jagħmlu u jkun jirrifletti lilhom
- 1.14 Dwar il-konsum tal-energija il-gvern għandu mhux biss jara l-Kontijiet ta' Dawl , ilma u gass li ikunu affordabli, izda li iżid l-access għall-energija nadifa b' għajjnuna tal-Istat u ppjanar li jzid l-access fil-binjiet.
- 1.15 Bħala partit, qed nirsistu biex ikun hawn aktar gustizja fi tqassim tar-rizorsi u finanzi, kif ukoll aktar kontrol biex nevitaw abbuz u frodi. hemm bzonn aktar edukazzjoni kemm skolastika u kemm fil-valuri umani li bil-mod il-mod qedien jintilfu.
- 1.16 Hemm bzonn ta' iktar tgħarif dwar x'inhu faqar u il-kundizzjonijiet differenti kif nies jistgħu jsibu ruhom jaqaw fil-faqar, programmi ta taħrig għal xogħlijiet differenti, ngħamlu pressjoni biex il-paga minima tgħollha!
- 1.17 Bħala partit, qed nipproponu li meta mara tispicca armla, barra li għandha tircievi l-beneficcji immedjatament, il-bank m'għandux għalfejn jagħlaq il-kont tar-ragel temporanju la din armla tkun mzzewga imma għandu jircievi ittra minn nutar biex l-armla tkun tista tigbed il-flus ta zewgha wara l-mewt tieghu.

## 2. Single parents

- 2.1 Bħala partit, qed nipproponu li jkun hemm mezz kif niccekkjaw fejn il-persuni li huma single parents humiex jingħataw il-beneficcji mill-persuna l-oħra. Ngħinu lil min mhuwiex jingħata.
- 2.2 Bħala partit, qed nipproponu li noħolqu kampanji jew riklami fejn nuru l-ħsara li ssir meta genituri juzaw lil uliedhom biex ipattuha lil partners
- 2.3 Punt qawwi li ħareg kien li għandna noffru għajjnuna emozzjonali lil single parents fejn jifthū feriti passati u jaħdmu fuqhom biex ma jaqgħux fi xbieki simili. Hemm persuni li jixtiequ din l-għajjnuna imma minħabba persuni fil-familja li għandhom mard, dizabilita etc ma jistgħux jieħdu servizz jekk ikun offrut. kazijiet genwini bħal dawn għandna noffrulhom għajjnuna fid-dar. Din tista tkun opportunita ta' xogħol gdid
- 2.4 Bħala partit, qed nipproponu li noffru korsijiet ta' kif timmaniggja u tqassam il-flus, prioritajiet lil persuni li ma jaħdmux, mhux bilfors ikunu single parents. Nagħtu l-option li jgibu tfal magħhom u jkun hem xi play area fejn joqgħodu waqt il-ħin tal-kors
- 2.5 Nafu lil-kirjiet tal-propjeta tal-Housing għolew u saħansitra saru ogħla mic-cekkijiet tar-relief. Nemmu li l-gvern għandu jgħin aktar fuq dan ħalli kulħadd ikollu saqasf fuq rasu.
- 2.6 Izjed edukazzjoni u taħriġ għall-ġenituri, 'benefit with a cost'.

### 3. Edukazzjoni

3.1 Fejn tidhol edukazzjoni, aħna nemmnu li aktar zgħazagħ għandhom kemm għandhom zmien, għandhom ikomplu jistudjaw anke waqt li jkunu qed jaħdmu.

3.3 Bħala partit, aħna nemmnu li l-gvern għandu jnaqqas iz-zmien tal-bolla għal dawk li kienu qed jistudjaw. Min kien qed jistudja għal xi Diploma 'il fuq u ma setax jaħdem fi zmien ta' studju, il-gvern għandu jikkunsidrah daqs li kieku qed jaħdem. Din topera għal kulhadd u mhux minn degree 'il fuq. Izda dejjem irridu noqgħodu kawti minhabba xi abbuži għalekk wieħed għandu jsib kompromess fejn jindieka kemm il-perusna trid tagħmel hin ta' xogħol wara kull ċertifikat.

3.4 Bħala partit, qed nissugerixxu li nbiddlu l-kultura li tezisti fost dawk fil-faqar biex jibdeu jirrikonoxxu l-importanza tal-edukazzjoni.

3.5 Bħala partit nipproponu li jkun hemm fondi li jiġu alokkati għal dawk il-familji fejn it-tfal jixtiequ jipprattikaw xi sport izda ħaba nuqqas ta' flus ma jkunux jistaw jinaqgħdu f' xi dixxiplina partikolari.

3.6 Nemmnu ukoll li veru hawn l-għajnuna tal learning support assitants izda biex wieħed jikwalifika għandu bżonn raport psikologiku hawn servizz tal-gvern fejn jista jingħata b xejn. Izda l-'waiting list' hija waħda twila dawk il-persuni li għandhom il-flus jaslu qabel dawk l-istudenti li gej min familja li taqa' taħt il-linja tal-faqar ghax rapport li jsir privat jiswa madwar €300 u jrid jigi repetut kull tant zmien. Dan iwassal għal snin shah mitlufha ta edukazzjoni fejn il-familja ma tkunx tista tmur privat. Nipproponu li jigu impjegatti iktar nies li jagħmlu l-assisjar fuq it-tfal għal applikazzjoni ta LSA.

3.7 Nipproponu li l-LSA issiru jafu ma min se jkunu min ferm qabel l-ewwel gimgha tal-iskola biex hekk ngħattu spazzju li LSA u l-istudent issiru jafu l-xulxin u l-LSA tkun tista tipprepara u taghdatha

ghal bzonnijiet tal-istudent minn qabel mhux l-ewwel gurnata tal-iskola. Gieli jkun hemm drabi li l-istudneti ghal xi raguni ma jaqblux mal- LSA b hekk ikun hemm lok ta tibdiel qabel tibda l-iskola.

3.8 Inħeġġu sabiex il-programmi edukattivi individwali mhux biss isiru b'mod professjonali imma jitwettqu kif suppost u mingħajr tfixkil. Li l-għaqda tal-għalliema u l-koordinaturi tal-programm tkun waħda sħiħa. Nappellaw sabiex issaltan l-għaqda u l-uniformità għall-aħjar tal-istudenti.

## **4. Xogħol**

- 4.1 Fuq il-postijiet tax-xogħol ikun hemm bank tal-leave għal min għandu tfal li jkollhom appuntamenti regolari minghajr ma nizvelaw dettalji(Data Protection Act) u min irid mill-haddiema joffri xi sigħat.
- 4.2 Bħala partit, inħeggu l-gvern u l-imsieħba soċjali jkomplu jirsistu biex jitwaqqaf ix-xogħol prekarjat ħalli jonqos il-faqar u b'hekk jitwaqqaf l-abbuz. Għax wara kull ħaddiem, tezisti familja. Nafu li għad baqa kumpaniji li jhaddmu xogħol prekarju.
- 4.3 Aħna naqblu li għandu jkun hemm tip ta' supplimentari li jingħata mill-gvern għal dawk kollha li għandhom il-paga minima.

## 5. Saħħa

5.1 Bħala partit tal-faqar u gustizzja socjali, nemmnu li l-gvern għandu jkompli jgħin lil certu familji li jinqabdu fix-xibka tal-faqar minħabba xi mard.

5.2 Bħala partit, aħna nemmnu li l-gvern għandu jirsisti biex certu prodotti ta' ikel u certi medicini ma jkunux għola minn ta' UE. U ma jitwaqqfux il-prodott b'xejn tal-UE... Last Minute Economy, jigifieri prodotti li jkunu waslu biex jagħlqu jinbiegħu bl-irħis... filwaqt li tinzamm il-kwalita tal-prodott

5.3 Hemm bzonn nissugeraw kemm medicina qed jingħataw. Biex ma jingħatawx izejjed u ma jkunx hawn medicina 'out of stock'

5.4 Bħala partit, aħna nifhmu l-fatt li l-kartuna ir-roża inbiedel il-mod ta' kif tiggedded għal erba' xhur flok sena biex jitnaqqas l-abbuż. Izda dan qiegħed jieħu iktar ħin mingħand l-individwi b'hekk nissurgeriexu li tiġi kull sitt xhur biex persuna flok tinaqala erba' darbiet f'sena tiġi dartbtejn.

## **6. Immigrazzjoni u Multikulturizmu**

6.1 Bħala partit tal-faqar u gustizzja soċjali, aħna nemmnu li pajjizna għandu jkompli jgħin lil refugjati izda hemm bzonn li l-Unjoni Ewropeja terfa r-responsabilta' u tgħinnha biex inkunu nistaw naqsmu il-gid ma dawn familji ta immigranti.

6.2 Bħala partit, nemmnu li meta xi ħadd jigi hawnhekk bħala refugjat , jemigra ħaba xogħol jew jigi jgħix hawn permanenti, huwa mistenni li jattendi kors qasir fuq il-kultura maltija, u il-ħajja kif ngħixu aħna. Il-kultura tal-inividwu xorta tkun aċċettata, pero tkun aċċettat biss jek tirrispetta il-liġijiet tal-pajjiz. B'hekk aħna inkunu qed ngħinu lil dawn il-persuni biex jintegraw iktar faċli fis-soċjeta tagħhna. Irridu nikkrejaw sistema fejn aħna ngħinu izda nircievu ukoll.

6.3 Bħala partit, nemmnu li għandu jkun hemm aktar programmi edukattivi fuq immigrazzjoni u x'iwassal biex persuna temigra minn pajjiża.

6.4 Irridu inkompl noffru ukoll għajnuniet minn ħaddiema soċjali , psikologi u noffru ukoll xogħol fejn dan tal-aħħar jgħin biex persuna ma tibqax tideppendi mill-istat.



## **7. Nies bi bżonnijiet differenti u xogħol fil-kommunita'**

7.1 Bħala partit, nemmnu li għandu jkun hemm kampanji biex in-nies tifhem li persuna b'abbiltajiet differenti għandhom ukoll x'joffru lis-socjetà ta' madwarhom u bħal kulhadd huma valur miżjud lill-bijodiversità li ddawwarna.

7.2 Bħala partit, nemmnu li għandu jingħata kumpens għal persuni li jaħdmu ma persuni bi bżonnijiet differenti waqt li dawn ikunu fuq xogħol meta jsiru ħruġ li jirrikkjedu li wieħed jaqgħbad tal-linja, imur jiekol ġo xi ħanut, jaqbad il-vapur t'Għawdex jew imur iċ-ċinema u ħafna oħrajn. Dan jista jsir billi jinholqu cards apposta għal kull min jaħdem fis-settur simili tal-kartuni is-sofor u hekk ikun hemm skontijiet ridotti bħal min juża l-kard is-safra dan dejjem meta jkun ma persuni bi bżonnijiet differenti biex ma jkunx hemm abbuzi.

7.4 Bħala partit, nemmnu li għandu jingħataw xi *vouchers* f'postijiet partikolari biex jibbenefikaw kemm il-persuna bi bżonnijiet differenti u anke il-persuna li takkumpanja

7.5 Bħala partit, nemmnu li għandu jingħataw suggerimenti ta' postijiet li jistgħu imorru fejn jiffrankaw xi flus

7.6 Bħala partit, nemmnu li għandu jintbagħat xi dokument id-dar li juri l-postijiet li jaccettaw il-Yellow card

7.7 Aħna nipproponu għal iktar tagħrif dwar dizabilitajiet differenti.

7.8 Inkomplu nheggu servizzi ta' assistenti fil-kommunita fejn dawn jgħinu iktar il-persuni b'dizabilita jintegraw fis-socjeta.

7.9 Aħna bħala partit nipproponu li djar residenzjali li għad irridu jifthu għal persuni b'dizabilita għandhom ikunu bi kmamar individwali fejn wieħed ikollu l-privatezza assoluta u wieħed ikun jista jagħmel dak li jixtieq fejn izejjen il-kamra kif jixtieq hu , jekk irrid jisma' muzika u bzonnijiet oħra li wieħed jigi bzonni.

7.10 Ninkoragġixxu sabiex fl-iżvilupp ta' residenzi godda, sew privati kif ukoll soċjali, jinħasbu ammont ta' postijiet mibnija u mgħammra b'facilitajiet għal tal-aposta biex ikunu jakkomodaw persuni b'dizabbilità.

7.11 Niproponu li jkun hemm fond fejn ikun jista jingħata għal studju iktar avanzat lill-ħaddiem li juri interess fih. Nemmu li meta xi ħadd juri inizzjativa wieħed għandu jingoragieħ billi jtih għajjnuna kemm dik finanzjarja kif ukoll dik ta leave għal istudju fejn certu setturi dan diga jingħata. Izda tajjeb li jsir iktar promozzjoni għalih.

7.12 Li jkun hemm iktar għarfin dwar l-edukazzjoni sesswali kemm mal-persuni b'dizabilita u l-membri qrib tagħhom.

7.13 Infaħhru it-tibdiel li qiegħda issir fl-edukazzjoni u li inħolqu programme differenti għal bzonni ta individwi differenti. Madanakollu, minkejja l-entuzjażmu li dan jista' jgħib miegħu, inħeggu għall-kawtela. Huwa ta' tqawwieħ il-qalb li llum infaħhna għar-realtà li mhux kulħadd jitgħallem l-istess u wessajna l-pedagogija tat-tagħlim biex nilqgħu iżjed individwi b'ħiliet differenti. Izda l-ħafna hu ħu n-nieqes, u jekk dawn il-programmi kollha qegħdin jibqgħu jagħtu l-istess riżultati, minkejja t-tibdil u r-riformi, mela f'dak il-każ irridu nieqfu ftit minn din l-ewforija u nidħlu ras imb ras nippruvaw nifhmu x'qed imur żmerċ. F'pajjiż modern, fl-2016, li jkollna persentaġġ sostanzjali ta' persuni li huma

batuti fil-lingwi, fit-tħaddim tan-numri u l-IT hija sitwazzjoni intollerabbli, u nżidu, imbarazzanti għan-nazzjon.

7.14 Hemm bzonn ta iktar riorsi umani u materjali. Il-bżonnijiet qet ikunu diversi. Qet naraw li qet insibu kazijiet ta saħħa socjali u emozzjonali flimkien ma saħħa mentali fi tfal żgħar għalkemm kull kullegg għandu is-support team tiegħu dan mhux qet ikun bizejjed. Nemmu li hemm bzonn ta guidance teacher jew counsellor full time f kull skola primarja għax nemmu jekk individwi jintlaħqu min eta zghira hemm cans li nevitaw problemi li jistu jikbru il-quddiem.

7.15 Nagħmlu appell sabiex kulmin jidħol għal dawn id-dmirijiet ikunu persuni ta' integrità, individwi ta' kuxjenza, professjonisti serji, u agenti tal-bidla; nies li ma jidħlux biex jibbenefikaw mis-sistema, imma għax jemmnu fil-potenzjal tal-klijenti tagħhom. Inutli nivvutaw il-miljuni tal-ewro fi proposti u sistemi ġodda meta l-vera bidla jgibuha l-bnedmin u l-imġibat tagħhom. Nagħfsu fuq il-personalitajiet u l-karattri u l-aptit għax-xogħol.

7.16 Izda ahna niproponu li f' certi kazijiet ikun iktar ahjar għal persuna li jkollha l-ispazju tagħha biex titghallem jew tiddeverti ghalekk niproponu li jkompli jsir aggornament ta centri tar-rizorsi u anke iktar postijiet fejn tfal u zghazagh b' awtizmu sever fejn ikollhom bzonn postijiet fejn huma jespremu ruhom dawn jistaw ikunu postijiet b kamar addatati fejn wiehed ikun jista jmur minghajr hlas izda permezz ta ibbukjar.

7.17 Niproponu li jkun hawn iktar fondi ta ghajnuna, filwaqt zieda tal penzzjonijiet fejn persuni ma jkunux jistaw jahdmu haba dizabilita severa li din tista tkun fizika jew

mentali. Filwaqt iktar ghajjnuna mil-gver ghal assistenzi personali fejn persuna b'dizabilita tkun tista tibqa tghix fid-dar taghha permezz ta din l-ghajjnuna kontinwa li din qet tigi tiswa lil xi persuni ma € 600 fix-xahar paga filwaqt madwar €300 ohra f ikel kontijiet u uzu ta karma fid-dar meta tkun live in carer. Li dan zgur wiehed ma jistax jafordjah jekk jahdem jew jiehu biss il-pensjoni.

7.18 Inheggu ukoll li issir iktar promozzjoni tas-servizzi li qed jigu offruti u ghajjnuna biex wiehed japplika.

7.19 Persuna b'dizabilita m'ghandha xejn inqas minn haddiehor qet nipproponu li jkun hawn iktar opportunitajiet ta xoghol ghal dawn il-persuni. Nishqu bil-kbir ma' min ihaddem biex qabel id-dizabbiltà jew l-incentivi jara l-individwu u l-potenzjal li jhaddan. Persuni li jmexxu fid-dipartimenti tar-rizorsi umani ghandhom ikunu mharrgin u fuq quddiem f'din il-kompetenza sabiex b'hekk ikunu jistgħu jippjanaw għall-impriza li jmexxu. Nistaw ukoll ninkludu il-kunsilli lokali fejn jistghu johlqu impjeggi bhal skrivani, assistenti fil-libreriji u ohrajn imma nemmnu li din m'ghandhiex tkun ir-responsabbiltà tal-Istat waħdu u għalhekk is-sehem tal-Industrija u l-entitajiet kummerċjali huwa imperattiv għall-holqien ta' soċjetà ġusta u ugwali.

7.20 Nafu kemm hi diffiċli ghal nies li jbatu b'mard mentali jew dawk li johorgu mill-korrettiva ta' Kordin biex isibu xoghol u jkollhom hajja ahjar fi soċjeta. Ghalhekk qed nipproponu li jekk ikollom ghajjnuna professonjali ikunu jistaw integraw fis-soċjeta imma jekk ikollom skola apposta ghalihom b'nies imhargin li huma kapaci jkkontrollaw is-sitwazzjoni ghal jista jinqala ha jgawdu huma wkoll.

## 8. Ligi

8.1 Aħna nipproponu li hekk kif wieħed mill-elementi bażiċi i għal ħajja komda huwa li persuna jkollha ikel biżżejjed biex issostni lilha nnifisha, ikun hemm iktar inforzar biex nelliminaw il-ħela fejn hu possibli. Dan jista' sseħħ kemm billi jingħatgħu incè ntivi jew multi lill-ħwienet fejn ir-remja tigi projbita u l-ikel jigi mogħti lill-karità. Barra minn hekk, huwa importanti li jsiru iktar kampanji u tagħrif dwar ħela ta' ikel u l-konsegwenzi li jħallu fuq in-natura.

8.2 Skont ir-riċe rka li saret minn Caritas f' 'A Minimum Essential Budget for a Decè nt Living' juri li kopja li għandhom żewg it-tfal għandhom bżonn €11,446 fis-sena biex jgħidu ħajja komda, iżda għandhom dħul ta' €9,353 bil-benefiċ ji inc' luži. Il-partit tal-'Faqar u l-Ingustizja Soċ jali' jemmen li hekk kif il-ħajja qed tgħolla għallindividwi, il-paga minima għandha tigi rrevedut biex jindħoloq kompromess u llivell ta' għejxin jgħolla għal dawn l-individwi.

8.3 Bla ebda dubju, kienet sena fejn indunajna li hemm bżonn ta' iktar inforzar meta jidħlu ligijiet taċ -ċ iklisti. Huwa importanti li nerggħu nagħtu ħasra lejn ligijiet prezenti, u anke nagħtu iktar importanza għal ligijiet li jiprotegħom, kemm f'każ ta' aċċ identi u anke riforma tat-toroq Maltin. Huwa importanti li inkomplu nagħtu incè ntivi u kif ukoll kampanji biex nedukaw in-nies. B'dan il-mod nistgħu wkoll inaqsu l-karozzi fit-toroq u niprotegħu n-natura li hija importanti sabiex tagħti ħajja ta' kwalità fejn wieħed jgħix fl-indafha.

8.4 Ghandu ikun hemm ligi kontra x-xoghol prekarju u favur xoghol decenti.

Hadu sehem:

Johnny Marmara' (coordinator)

Matthew Seychell (vici-coordinator)

Martha Maria Falzon (secretary)

Jeremy Cardona

Simon Caruana

Ylenia Marmara'

Sabrina Borg

Gabriel Micallef